

УДК 657:334.012.63

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-8\(8\)-644-655](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-8(8)-644-655)

Андрушко Руслана Петрівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування, вул. Володимира Великого, 1, м. Дубляни, 80831, <https://orcid.org/0000-0003-1235-4511>

Скрипник Світлана Валентинівна доктор економічних наук, професор кафедри підприємництва, обліку та фінансів, Херсонський державний аграрно-економічний університет, вул. Стрітенська, 23, м. Херсон, 73006, <https://orcid.org/0000-0003-3004-6117>

Очеретько Лариса Михайлівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та фінансів, Національний університет «Запорізька політехніка», вул. Жуковського, 64, м. Запоріжжя, 69011, <https://orcid.org/0000-0001-9159-5094>

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В МАЛОМУ ТА СЕРЕДНЬОМУ БІЗНЕСІ

Анотація. Стаття присвячена особливостям ведення бухгалтерського обліку малих та середніх підприємств в умовах сучасного національного законодавства та податкових регулювань. Мета дослідження – розкрити особливості застосування спрощених методів обліку, оподаткування та новітніх підходів до фінансового управління малими підприємствами в Україні. В процесі наукового дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання, такі як аналіз, синтез, порівняння та систематизація. Результати дослідження показують, що малим підприємствам в Україні надається можливість застосовувати спрощені методи бухгалтерського обліку, які включають використання спрощених планів рахунків, форм обліку та спеціальних податкових режимів. Зокрема, доступні форми обліку – журнально-ордерна, проста, спрощена та автоматизована – забезпечують гнучкий підхід до управління фінансами відповідно до потреб і складності діяльності бізнесу. В роботі проаналізовано автоматизовані системи обліку. Досліджено, що на загальній системі оподаткування підприємці повинні сплачувати податок на прибуток, ПДВ та інші обов'язкові платежі згідно з чинним законодавством. Спрощена система, в свою чергу, передбачає сплату єдиного податку з фіксованою ставкою, яка залежить від обраної групи, та мінімізовані вимоги до ведення обліку. Показано, що у малому бізнесі України

спостерігаються новації в податковому обліку, зокрема, оновлено форму податкової декларації та запроваджено обов'язкові платіжні термінали у більших населених пунктах. Зміни стосуються також податкових пільг для фізичних осіб-підприємців, які інвестують у акції через платформу «Дія.City», та встановлення штрафних санкцій за відсутність платіжних терміналів. Практичне значення дослідження полягає в наданні рекомендацій щодо впровадження ефективних облікових систем у малих підприємствах з урахуванням вимог національного законодавства.

Ключові слова: малий бізнес, бухгалтерський облік, оподаткування, спрощена система, автоматизація.

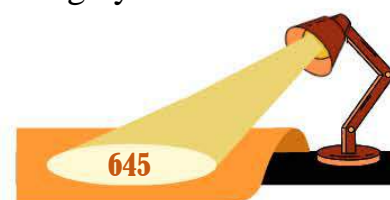
Andrushko Ruslana Petrivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Lviv National Environmental University, St. Volodymyra Velykoho, 1, Dubliany, 80831, <https://orcid.org/0000-0003-1235-4511>

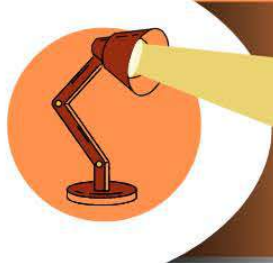
Skrypnyk Svitlana Valentynivna Doctor of Economics, Professor of the Department of Entrepreneurship, Accounting and Finance, Kherson State Agrarian and Economic University, Stritenskaya St., 23, Kherson, 73006, <https://orcid.org/0000-0003-3004-6117>

Ocheret'ko Larysa Mykhailivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Finance, National University «Zaporizhzhia Polytechnic», St. Zhukovskoho, 64, Zaporizhzhia, 69011, <https://orcid.org/0000-0001-9159-5094>

FEATURES OF ACCOUNTING IN SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES

Abstract. The article focuses on the specifics of accounting for small and medium-sized enterprises under modern national legislation and tax regulations. The aim of the study is to highlight the characteristics of applying simplified accounting methods, taxation, and new approaches to financial management for small businesses in Ukraine. General scientific methods of cognition, such as analysis, synthesis, comparison, and systematization, were used during the research. The results of the study show that small businesses in Ukraine are allowed to use simplified accounting methods, which include the use of simplified charts of accounts, accounting forms, and special tax regimes. In particular, available forms of accounting—journal-order, simple, simplified, and automated—provide a flexible approach to financial management according to the needs and complexity of the business operations. The paper examines automated accounting systems. It

has been found that under the general taxation system, entrepreneurs are required to pay corporate income tax, VAT, and other mandatory payments in accordance with current legislation. The simplified system, in turn, provides for the payment of a single tax at a fixed rate, depending on the selected group, and minimized accounting requirements. It has been shown that innovations in tax accounting can be observed in small businesses in Ukraine, particularly the updated tax return form and the introduction of mandatory payment terminals in larger settlements. Changes also include tax benefits for sole proprietors investing in stocks through the "Diia.City" platform and the imposition of penalties for the absence of payment terminals. The practical significance of the research lies in providing recommendations for implementing effective accounting systems in small enterprises in accordance with national legislative requirements.

Keywords: small business, accounting, taxation, simplified system, automation.

Постановка проблеми. Малий та середній бізнес є важливою складовою ринкової економіки. Вони відіграють вирішальну роль у забезпеченні економічної стабільності країни, наповнюють державний бюджет, створюють нові робочі місця, насичують ринок продукцією та послугами, а також сприяють розвитку конкуренції. Розвиток цього сектору сприяє формуванню середнього класу, зміцненню громадянського суспільства, зниженню соціальної нерівності та напруги, а також сприяє демократизації економічних відносин та підвищенню соціальної стабільності [5].

Уряд схвалив Стратегію відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого та середнього бізнесу (МСП) до 2027 року та затвердив план заходів з її впровадження на період 2024-2027 років. Міністерство економіки прогнозує, що втілення Стратегії позитивно позначиться на економіці: очікується, що індекс економічної свободи бізнесу зросте на 14 пунктів, досягнувши 75+/100, наукоємність ВВП підвищиться на 0,7%, а кількість підприємств, що займаються експортом, перевищить 35 тисяч. Крім того, рівень безробіття може знизитися з 18,3% до 11% [9].

Стратегія має на меті полегшення умов ведення бізнесу, зокрема шляхом розширення доступу до фінансування, зменшення регуляторних обмежень та впровадження нових механізмів підтримки. Завдяки цим змінам взаємодія між державою і бізнесом стане більш прозорою та ефективною, що сприятиме подальшому розвитку підприємництва в Україні [9]. Урядові зміни мають вплив і на бухгалтерський облік в малому та середньому бізнесі. Окрім того, що спільнота власників бізнесу отримала можливість працювати за доступною системою оподаткування, облікові процеси стають більш спрощеними і часто не потребують спеціалістів з бухгалтерського обліку. Однак це стосується правил спрощеної системи обліку та оподаткування. Загальна ж система

оподаткування передбачає облікових стандартів і постійного моніторингу нововведень для забезпечення відповідності облікових процесів чинним законодавчим та податковим вимогам.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання організації обліку та оподаткування суб'єктів малого бізнесу в Україні є широко висвітленим у вітчизняній науковій літературі. Існують численні дослідження та публікації, що розкривають різні аспекти цієї теми. Однак, актуальність таких досліджень знижується щопівроку через постійні зміни в законодавчій базі та правилах оподаткування, що пов'язано з економічною нестабільністю внаслідок війни та необхідністю адаптації до нових умов.

Значний внесок у розвиток тематики зробили такі автори, як А. Довбуш і Г. Давидовська [1], які розглядали особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу. А. Макаренко, Т. Меліхова та Н. Чакалова [2] проаналізували інформаційну базу спрощеної звітності як інструмент управління та забезпечення фінансової безпеки підприємств. На сучасні зміни в підтримці малого та середнього бізнесу звернула увагу М. Мальцева [3]. К. Нестеренко [4] висвітлила важливість переходу на українське програмне забезпечення для бухгалтерського обліку в умовах відмови від російських аналогів. С. Скрипник, Р. Лавров та І. Шепель [7] розглянули загальні питання обліку і оподаткування малого підприємництва, зосереджуючись на практичних аспектах застосування податкового законодавства. В. Токаренко [8] у своїх дослідженнях зробив акцент на специфіці оподаткування діяльності малих підприємств, приділяючи увагу регіональним особливостям.

Для того, щоб підтримати актуальність теми, були використані також публікації з сучасних бізнес-видань. До них належать аналітичні статті таких платформ, як «Ліга Закон» [3], «Фінансова академія» [4], «Укрінформ» [6], та офіційні повідомлення Міністерства економіки України [9]. Зокрема, ці джерела висвітлюють сучасні аспекти змін у законодавстві, нові стратегії підтримки малого бізнесу та операційні плани уряду на 2024-2027 роки.

Попри достатню кількість літератури з цієї теми, відчувається нестача систематизованого матеріалу, особливо в умовах швидкої зміни економічних реалій. Тому із використанням різних методів наукового аналізу було згруповано, систематизовано та подано інформацію у світлі сучасного стану розвитку малого підприємництва, зокрема щодо його оподаткування та облікових систем.

Мета статті – охарактеризувати особливості бухгалтерського обліку в малому та середньому бізнесі, що актуальні для сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Малі підприємства, на відміну від великих і середніх, мають свої особливості у застосуванні методів та прийомів бухгалтерського обліку. Відповідно до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», державна політика у цій сфері зосереджена на кількох ключових аспектах [2]:

Можливість використання спрощеного плану бухгалтерського обліку, який охоплює активи, капітал, зобов'язання та господарські операції підприємства.

Оптимізація та спрощення процесів ведення бухгалтерського обліку, що включає запровадження *полегшених форм реєстрів* облікових операцій.

Впровадження *спрощеної системи оподаткування* для малого бізнесу [2].

Спрощений план рахунків дає змогу зменшити кількість використовуваних рахунків, зберігаючи при цьому необхідний рівень деталізації облікової інформації. Цей план слугує базою для впровадження спрощених і простих форм обліку, які розроблені у межах державної підтримки малого підприємництва та активно застосовуються на практиці [2].

Залежно від вибору, малі підприємства можуть використовувати різні плани рахунків, такі як загальний план рахунків №291 або спрощений план №186, де другий варіант включає лише 30 синтетичних рахунків першого порядку [7].

Спрощення облікових процесів. Підприємці можуть обрати між методом простого обліку, що є найбільш спрощеним варіантом, та спрощеним методом обліку, який враховує специфіку діяльності малих суб'єктів господарювання [7].

На сьогоднішній день для ведення спрощеної форми бухгалтерського обліку існують два основні варіанти, які регламентуються такими методичними документами [8]:

Методичні рекомендації для застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами від 25 червня 2003 року, затверджені наказом № 422.

Методичні рекомендації для використання реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами від 15 червня 2011 року, затверджені наказом № 720 [8].

Юридичні особи, що є суб'єктами малого підприємництва, мають можливість обрати одну з чотирьох форм бухгалтерського обліку:

- журнальну (або журнально-ордерну),
- просту,
- спрощену,
- автоматизовану.

Журнально-ордерна форма обліку передбачає ведення обліку у журналах та відомостях на основі первинних документів, які опрацьовуються під час їх надходження до бухгалтерії або за підсумками місяця. Вона доцільна для підприємств зі складним виробництвом, наприклад, у сільському господарстві, де необхідно відображати великий обсяг операцій та розрахунків [1].

Проста форма обліку підходить для підприємств із невеликим обсягом господарських операцій і документів, таких як сфера обслуговування або надання послуг. При цьому облік ведеться із застосуванням методу подвійного запису, що дозволяє більш точно відображати всі господарські операції [1].

Спрощена форма обліку може застосовуватися у випадках, коли проста форма є непридатною, або за власним вибором підприємства. Вона дозволяє вести облік як із застосуванням методу подвійного запису, так і без нього, що надає гнучкість у виборі підходу до обліку залежно від специфіки бізнесу [1].

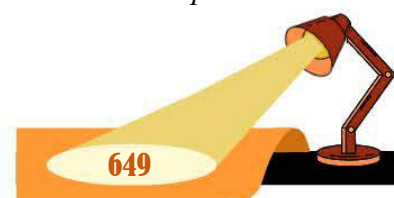
Автоматизована форма обліку на сьогодні є найбільш поширеною серед малого бізнесу. Вона передбачає використання електронних носіїв замість паперових, що підтверджуються нормативними актами та мають юридичну силу. Цей вид обліку базується на використанні комп'ютерних технологій для автоматизації збору, реєстрації та опрацювання облікової інформації [1]. Сьогодні в Україні функціонує близько 10-ти різних програмних забезпечень, які дозволяють автоматизувати облікові процеси. Малий та середній бізнес обирає різні в залежності від можливості підтримки, знань та досвіду бухгалтера, вартості обслуговування, функціонального забезпечення.

Таблиця 1.

Українські програми для ведення бухгалтерського обліку [4]

Назва програми	Основні функції
MASTER: Бухгалтерія	Облік виробництва, складу, управління кадрами; автоматизація операцій з грошовими коштами; облік фактичних витрат; податковий облік; бухгалтерська звітність; управління персоналом (розрахунок відпусток, лікарняних, відряджень); облік взаєморозрахунків із замовниками та постачальниками.
M.E.Doc	Подання електронної звітності до органів контролю; обмін первинними документами між контрагентами; підписання та збереження звітів; реєстрація податкових накладних та коригувань; обробка електронних документів; інтеграція з іншими обліковими системами.
Dilovod	Управлінський, бухгалтерський та податковий облік; облік товарних запасів, складу та виробництва; облік доходів та витрат; програмний реєстратор розрахункових операцій (пРРО); облік замовлень, продажів, закупівель; ведення обліку для кількох підприємств одночасно.
iFin	Створення та подання електронної звітності; автоматичне формування звітності; підписання договорів з органами контролю; декларування ПДВ; реєстрація податкових та акцизних накладних; ведення декількох підприємств одночасно.
Дебет Плюс	бухгалтерський, оперативний та фінансовий облік; облік основних засобів; облік банківських та касових операцій; облік торгово-матеріальних цінностей; зведення бухгалтерського балансу; автоматизація нарахування та виплати зарплати.
SMARTFIN.UA	облік торговельних, банківських та касових операцій; розрахунок зарплатної плати та кадровий облік; формування та подання податкової звітності; підготовка бухгалтерських звітів; автоматизація ведення книги доходів для ФОП; інтеграція з пРРО Checkbox.
Bookkeeper	Облік торгово-матеріальних цінностей, продажів та придбань; облік необоротних активів; запаси та виробництво; облік касових та банківських операцій; розрахунки по зарплаті та договорам ЦПХ; облік господарської діяльності для різних систем оподаткування; облік ЗЕД-операцій.

Примітки: систематизовано авторами

Загальна система оподаткування надає суб'єктам малого бізнесу гнучкість у виборі методів обліку, але водночас вимагає дотримання стандартів звітності та обліку, що потребує додаткових зусиль для підприємців [1]. Підприємства, що працюють на загальній системі оподаткування, можуть займатися будь-яким видом діяльності, який не заборонений законом, і не мають обмежень щодо обсягів доходів чи кількості найманих працівників. Проте, на відміну від спеціальних режимів оподаткування, вони не отримують податкових пільг і повинні сплачувати всі передбачені законом податки та збори [7]. На спрощеній системі оподаткування існують обмеження за розміром доходу (таблиця 2), які варіюються залежно від обраної групи [10].

Таблиця 2.

Ліміти річних доходів для підприємців на 2024 рік [6]

Група ФОП	Граничний ліміт доходу, грн	Розмір у мінімальних зарплатах
1 група	1 185 700	167
2 група	5 921 400	834
3 група	8 285 700	1167

Якщо ФОП перевищить максимальний поріг доходу, то вже з наступного кварталу він має перейти до застосування іншої групи єдиного податку або на загальну систему оподаткування. **Водночас сума перевищення доходу оподатковується за ставкою 15%.**

Фізичні особи-підприємці, які перебувають на загальній системі оподаткування, зобов'язані вести *спеціальну книгу обліку доходів та витрат*, яка повинна бути попередньо зареєстрована у відповідному органі Державної податкової служби. На відміну від спрощеної системи, тут потрібно детально фіксувати всі доходи та витрати. Форма книги та правила її ведення були затверджені наказом Міндоходів №481 у 2013 році, і ФОПи можуть вести її в електронному або паперовому вигляді на свій вибір [10].

Якщо облік здійснюється у паперовій формі, таку книгу обліку необхідно офіційно зареєструвати в податковій за місцем реєстрації підприємця. Дані з книги стають основою для заповнення річної декларації про доходи, яку подають у Державну фіскальну службу [10].

На загальній системі оподаткування підприємці сплачують податки з чистого доходу (різниці між загальним доходом і допустимими витратами). Тому важливо чітко розуміти, які витрати можуть бути включені до розрахунку, а які ні. Наприклад, витрати на придбання основних засобів, покращення або ремонт активів подвійного призначення, військовий збір за себе, податок на житлову нерухомість, акцизний збір та податок на додану

вартість не враховуються як витрати [10]. Натомість до витрат можна включити собівартість проданих товарів і наданих послуг, суми сплаченого ЄСВ за себе, зарплати найманих працівників, податки, сплачені за найманих працівників, а також інші витрати, зазначені у статті 177.4 Податкового кодексу України. Якщо підприємець володіє нежитловою нерухомістю, витрати на її утримання також можуть бути включені [10].

Для підтримки малого та середнього бізнесу в умовах війни, було прийнято Закон України, що регулює зміни до Податкового кодексу та інших законодавчих актів у період воєнного стану. Цей Закон передбачає послаблення вимог до сплати податків, тимчасове звільнення бізнесу від штрафів за несвоєчасну сплату податків, а також скасування податкових перевірок під час дії воєнного стану [7]. Зміни в умовах воєнного стану вплинули не лише на облік, але й на податкове навантаження малого бізнесу.

У зв'язку з запланованими на 2024 рік двома етапами підвищення мінімальної заробітної плати (до 7100 грн з 1 січня та до 8000 грн з 1 квітня), а також збільшенням прожиткового мінімуму (2920 грн порівняно з 2589 грн у 2023 році), в Україні змінюються показники, які впливають на діяльність малого бізнесу, зокрема фізичних осіб-підприємців. Це стосується, зокрема, річних лімітів доходу для ФОП, перевищення яких може стати підставою для переведення підприємця на загальну систему оподаткування [6], які було розглянуто у табл.2. Змінилися і ставки податків для підприємців різних груп, які наведено у табл. 3.

Таблиця 3.

Ставки податків для ФОП за групами на 2024 рік [6]

Група ФОП	Ставка Єдиного податку	Ставка ЄСВ (з 1 квітня)
ФОП 1 групи	302,80 грн на місяць (10% від прожиткового мінімуму)	1760 грн на місяць (22% від мінімальної зарплати)
ФОП 2 групи	1420 грн на місяць (20% від мінімальної зарплатні)	1760 грн на місяць (22% від мінімальної зарплати)
ФОП 3 групи	5% від доходу або 3% від доходу + ПДВ	1760 грн на місяць (22% від мінімальної зарплати)
ФОП 4 групи	Залежить від категорії землі та місця розташування	1760 грн на місяць (22% від мінімальної зарплати)

Змінилися і дати подання звітності для ФОП за різними групами. Нові зміни систематизовано у табл. 4.

Таблиця 4.

Дати подання звітності для ФОП за групами на 2024 рік [6]

Параметр	ФОП 1 групи	ФОП 2 групи	ФОП 3 групи
Єдиний податок (ЄП) за січень	До 19 січня	До 19 січня	Сплат а шокварт алу: до 19 лют ого (IV кварт ал 2023)
Сплата ЄП авансом	Можна сплатити авансом за квартал або рік	Можна сплатити авансом за квартал або рік	Не передбачено
ЄСВ за IV квартал 2023	До 19 січня (4422 грн)	До 19 січня (4422 грн)	До 19 січня (4422 грн)
ЄСВ за I квартал 2024	До 19 квітня (4686 грн)	До 19 квітня (4686 грн)	До 19 квітня (4686 грн)
Подання декларації за 2023 рік	До 29 лютого 2024	До 29 лютого 2024	До 9 лютого 2024
Граничний термін сплати ЄП за IV квартал 2023	Н/З	Н/З	До 19 лютого 2024

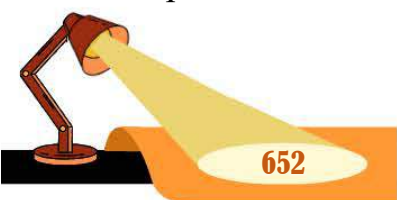
Окрім цього облікові процеси у малому та середньому бізнесі мають низку інших нововведень. Розглянемо їх.

1. Нова форма податкової декларації. З 1 січня набуває чинності оновлена форма податкової декларації про майновий стан і доходи. У цій формі тепер виокремлюються податкові зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), що враховуються у разі визначення мінімального податкового зобов'язання для ФОП. Таке нововведення спрямоване на підвищення прозорості та точності обліку зобов'язань платників податків [6].

2. Зміни у податковій знижці для ФОП, які сплачують ПДФО. З 2024 року підприємці можуть включати до податкової знижки витрати, пов'язані з купівлею акцій або інших корпоративних прав резидентів «Дія.City». Це дозволяє більш ефективно використовувати пільги при здійсненні інвестицій та формувати податкові зобов'язання з урахуванням нових норм [6].

3. Обов'язкове використання платіжних терміналів для підприємців, які здійснюють господарську діяльність у населених пунктах із чисельністю населення понад 5 тисяч осіб. Впровадження цього правила поширюється на всіх суб'єктів господарювання, крім ФОП 1 групи, а також тих, хто займається торгівлею з автоматів, здійснює виїзну чи виносну торгівлю або продає власноруч вирощену сільськогосподарську продукцію. Вимога націлена на розширення доступу до безготівкових розрахунків [6].

4. Штрафи за відсутність платіжних терміналів. Порушення вимог щодо наявності платіжних терміналів призведе до накладення штрафів: від мінімального розміру у 1,7 тисячі гривень до максимального у 17 тисяч гривень, залежно від характеру та тривалості порушення [6].

5. Послаблення вимог у зонах ведення бойових дій. Вимога щодо обов'язкової наявності платіжних терміналів не поширюється на підприємців, які ведуть діяльність у населених пунктах, розташованих у районах бойових дій або на тимчасово окупованих територіях. Після припинення бойових дій чи деокупації цієї місцевості норми щодо платіжних терміналів будуть відкладені на три місяці, що дозволить підприємцям адаптуватися до нових умов [6].

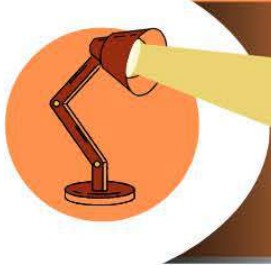
До особливостей бухгалтерського обліку в малому та середньому бізнесу необхідно віднести й особливості фінансування. Розвиток малого та середнього бізнесу визначено як один із пріоритетів у Національній економічній стратегії до 2030 року. Створення сприятливих умов для розширення доступу бізнесу до фінансових ресурсів є однією з ключових цілей стратегії. Також у Концептуальній записці щодо збалансування підтримки малого та середнього бізнесу з фінансовими можливостями держави, розробленій у співпраці з Міжнародним валютним фондом на виконання зобов'язань згідно з Меморандумом про економічну та фінансову політику від 11 березня 2024 року, передбачено вдосконалення цільової фінансової підтримки для малого та середнього бізнесу [3].

Серед ключових програм виділяються «Зроблено в Україні», яка передбачає надання грантів для переробних підприємств, програма «Доступні кредити 5-7-9», а також страхування ризиків, пов'язаних із воєнними діями. Крім того, планується розширити можливості для участі малого та середнього бізнесу у публічних закупівлях [9].

Гранти для створення або розвитку ветеранського бізнесу через Дію орієнтовані на підтримку осіб, які брали участь у бойових діях, мають інвалідність внаслідок війни, а також їхніх дружин або чоловіків. Основна мета програми – сприяти створенню або розвитку бізнесу ветеранів, надаючи фінансову підтримку. Максимальний розмір гранту становить до 1 мільйона гривень. Якщо сума гранту перевищує 250 тисяч гривень, держава покриває 70% від загальної вартості проєкту, а решту 30% необхідно профінансувати з особистих коштів. Таким чином, ця програма стимулює підприємців-ветеранів до активного розвитку власної справи та покращення соціального становища [6].

Державна програма «єРобота» націлена на підтримку підприємницької діяльності в Україні та передбачає фінансування різних напрямків бізнесу. Підприємці можуть отримати гранти для розвитку переробних підприємств, створення тепличних господарств, закладки садів, а також на реалізацію стартапів чи мікропроєктів. Окремо надаються гранти на навчання у сфері ІТ-професій. Сума гранту залежить від масштабів проєкту: мікрогранти становлять кілька десятків тисяч гривень, тоді як великі гранти для інвестицій у промислове виробництво чи тепличне господарство можуть сягати кількох мільйонів гривень. Програма спрямована на стимулювання економічного

зростання та створення нових робочих місць, а також підтримку інноваційних ідей та ініціатив у різних сферах бізнесу [6].

Висновки. Малі підприємства в Україні мають право на застосування спрощених методів бухгалтерського обліку, згідно з національним законодавством, що включає спрощені плани рахунків, форми обліку і систему оподаткування. Доступні форми обліку – журнально-ордерна, проста, спрощена та автоматизована – дозволяють гнучко підійти до ведення фінансів відповідно до потреб і складності бізнесу. Автоматизація обліку сприяє ефективнішому управлінню ресурсами і взаємодії з державними структурами через електронну звітність та обмін документами.

Загальна система оподаткування забезпечує малим підприємствам свободу ведення будь-якого виду діяльності, однак вимагає дотримання стандартних вимог до фінансової звітності. Спрощена система оподаткування встановлює дохідні ліміти, але пропонує знижені ставки податків та спрощене ведення обліку. На загальній системі оподаткування підприємці сплачують податок на прибуток, ПДВ, а також інші податки та збори відповідно до чинного законодавства. На спрощеній системі оподаткування передбачено сплату єдиного податку з фіксованою ставкою, яка залежить від обраної групи, та мінімізовані вимоги до обліку та звітності.

У малому бізнесі в Україні впроваджені значні новації у податковому обліку та обов'язках, включно з оновленою формою податкової декларації та введенням обов'язкових платіжних терміналів у більших населених пунктах. Зміни також торкаються податкових знижок для ФОП, котрі інвестують у акції через «Дія.City», та встановлення штрафів за відсутність платіжних терміналів.

Література:

1. Довбуш А., Давидовська Г. Особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу в Україні. Інноваційна економіка, №5-6, 2020. URL: <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/642>.

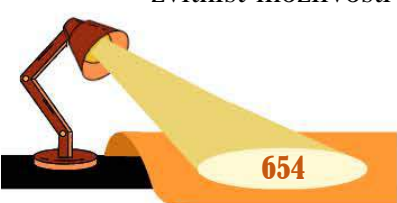
2. Макаренко А., Меліхова Т., Чакалова Н. Інформаційна база спрощеної звітності – інструмент управління та фінансової безпеки. Журнал економічних реформ. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Cher_2014_1_8.

3. Мальцева М. Три роки підтримки для малого та середнього бізнесу — Кабмін. Ліга закон, 2024. URL: https://buh.ligazakon.net/news/228854_tri-roki-pdtrimki-dlya-malogo-ta-serednogo-bznesu--kabmn.

4. Нестеренко К. Переходимо на українське: 7 програм для бухгалтерського обліку на заміну російському ПЗ. Фінансова академія. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/perehodimo-na-ukrayinske>.

5. Проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні як основного джерела робочих місць. НІСД, 2024. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/problem-y-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini-yak>.

6. Робота ФОПів у 2024 році: податки, звітність, можливості кредитування. Укрінформ, 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3812514-robota-fopiv-u-2024-roci-podatki-zvitnist-mozlivosti-kredituvanna.html>.

7. Скрипник С., Лавров Р., Шепель І. Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Економіка та суспільство, 2023, №52. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-61>.

8. Токаренко В. Облік і оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, 2023, №4 (30). URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/2023/konf2203/4/30.pdf>.

9. Уряд схвалив Стратегію розвитку малого та середнього бізнесу до 2027 року та операційний план заходів на 2024-2027 роки. МКУ, 2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-skhvalyv-stratehiiu-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-do-2027-roku-ta-operatsiinyi-plan-zakhodiv-na-2024-2027-roky>.

10. Школа бізнесу. Загальна система оподаткування у 2023 році. 2023. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/zagalna-sistema-opodatkovannya-u-2023-roci>.

References:

1. Dovbush, A., & Davydovska, H. (2020). Osoblyvosti orhanizatsii obliku na pidpriemstvakh maloho biznesu v Ukraini [Peculiarities of accounting organization in small businesses in Ukraine]. *Innovatsiina ekonomika*, (5-6). Retrieved from <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/642> [in Ukrainian].

2. Makarenko, A., Melikhova, T., & Chakalova, N. (2014). Informatsiina baza sproshchenoi zvitnosti – instrument upravlinnia ta finansovoi bezpeky [Information base of simplified reporting – a tool for management and financial security]. *Zhurnal ekonomichnykh reform*. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Cher_2014_1_8 [in Ukrainian].

3. Maltseva, M. (2024). Try roky pidtrymky dlia maloho ta serednoho biznesu — Kabmin [Three years of support for small and medium-sized businesses — Cabinet of Ministers]. *Liga zakon*. Retrieved from https://buh.ligazakon.net/news/228854_tri-roki-pdtrimki-dlya-malogo-ta-serednoho-bznesu--kabmn [in Ukrainian].

4. Nesterenko, K. (2024). Perekhodymo na ukrainske: 7 proham dlia bukhhalterskoho obliku na zaminu rosiiskomu PZ [Switching to Ukrainian: 7 accounting programs to replace Russian software]. *Finansova akademiia*. Retrieved from <https://finacademy.net/ua/materials/article/perehodimo-na-ukrayinske> [in Ukrainian].

5. NISD. (2024). Problemy rozvytku maloho ta serednoho biznesu v Ukraini yak osnovnoho dzhherela robochykh mist [Problems of small and medium business development in Ukraine as the main source of jobs]. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/problemy-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini-yak> [in Ukrainian].

6. Ukrinform. (2024). Robota FOPiv u 2024 rotsi: podatky, zvitnist, mozhlyvosti kredytuvannia [The work of private entrepreneurs in 2024: taxes, reporting, and credit opportunities]. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3812514-robota-fopiv-u-2024-roci-podatki-zvitnist-mozhlyvosti-kredytuvanna.html> [in Ukrainian].

7. Skrypnyk, S., Lavrov, R., & Shepel, I. (2023). Oblik i opodatkovannia subiektiv maloho pidpriemnytstva [Accounting and taxation of small business entities]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (52). Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-61> [in Ukrainian].

8. Tokarenko, V. (2023). Oblik i opodatkovannia diialnosti subiektiv maloho pidpriemnytstva [Accounting and taxation of small business activities]. *Vinnytskyi torhovelno-ekonomichnyi instytut DTEU*, (4) (30). Retrieved from <http://www.vtei.com.ua/doc/2023/konf2203/4/30.pdf> [in Ukrainian].

9. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. (2024). Uriad skhvalyv Stratehiiu rozvytku maloho ta serednoho biznesu do 2027 roku ta operatsiinyi plan zakhodiv na 2024-2027 roky [The government approved the strategy for the development of small and medium-sized businesses until 2027 and the operational plan for 2024-2027]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-skhvalyv-stratehiiu-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-do-2027-roku-ta-operatsiinyi-plan-zakhodiv-na-2024-2027-roky> [in Ukrainian].

10. Shkola biznesu. (2023). Zahalna systema opodatkovannia u 2023 rotsi [General taxation system in 2023]. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/zagalna-sistema-opodatkovannya-u-2023-roci> [in Ukrainian].